

חולין פרק ט העור הרוטב דף קיח

שטמא בעצמה, צריך לכתוב בתנור משום שאינו מאכל, צריך לכתוב בנבלה משום שהוא מטמא גם אדם וכלים.

הגמ' הבינה ש'יד' הכתוב בפסוקים אלו הוא בין להכניס טומאה ובין להוציא ואפשר ללמוד קל וחומר ש'שומר' כגון עור על הבשר או קליפה על הזרע מכניסים ומוציאים טומאה, הפסוק שכתוב "על כל זרע זרע אשר יזרע" מלמד ש'שומרים' מצטרפים לשיעור טומאת אוכלים, תנא דבי ר' ישמעאל למד כשם שזורעים את הזרע עם קליפתו כך שיעורו לעניין קבלת טומאה עם קליפתו ור' יהודה בר ישמעאל למד מכך שכתוב ג' פעמים לשון זרע א. שומר של זרעים ב. שומר של אילנות ג. שומר של בשר ביצים ודגים. 'שומרים' אינם מצטרפים לשיעור טומאת נבילה שכתוב "הנוגע בנבלתה יטמא" ולמדו מכך שלא כתוב 'בה' אלא 'בנבלתה' למעט שומר שלא מצטרף לשיעור, מכך שכתוב 'יטמא' ולא כתוב 'טמא' הגמ' למדה ששומר מכניס ומוציא טומאה בנבלה למרות שאפשר ללמוד בק"ו מ'יד'.

ר' חביבא סבר שהפסוקים שנאמרו ב'יד' דיברו רק על הוצאת טומאה, ולמד מהמילה 'יטמא' שכתוב בנבילה ללמד ש'יד' מכניסה טומאה והיות ונבלה טמאה בעצמה לא צריך פסוק אלא לשאר מקומות ש'יד' מכניסה טומאה.

בפסוק של יד באוכלים כתוב "וכי יתן מים על זרע ונפל מנבלתם עליו טמא הוא לכם" רב אמר שלעניין הכשר לקבלת טומאה אם נרטבה היד לא נחשב הכשר לאוכל עצמו שהמילה 'לכם' נדרשת רק על לפניו לעניין טומאה ולא לפני פניה לעיין הכשר, ר' יוחנן

אוכל טמא אינו מטמא אוכלים אחרים אם יש בו פחות משיעור בכיצה, נבילה אינה מטמאה אדם וכלים עד שיהיה בה שיעור כזית, במשנה מובאים דברים שמצטרפים לבשר לטמא טומאת אוכלים שהם שומרים על הבשר בצורה הטבעית או שנאכלים עמו יחד, העור, הרוטב שמתקרב על הבשר, התבלין שמתאסף בשולי הקדירה, אלא שהוא מעט בשר הדבוק לעור או גיד קשה שבצוואר, העצמות שיש בהם מוח עצם, הגידים, החלק הרך בקרניים, הפרסות ששומרים על האוכל. דברים אלו אינם מצטרפים לשיעור טומאת נבילה. מקרה נוסף שטמא טומאת אוכלים ולא טומאת נבילה הוא יהודי ששחט בהמה טמאה לצורך עכו"ם ועדיין היא מפרכסת שהיות ושחיטה כשרה נחשבת ליהודי להתיר בשר לאכילה ומקבל טומאה גם בבהמה טמאה לצורך גוי נעשה אוכל ומקבל טומאה אבל לעניין נבילה אינה מטמאה עד שהיא מתה.

במשנה במסכת עוקצין כתוב ש'יד' כלומר דבר שמועיל לשימוש כגון עצם ללא מוח או קנה של שיבולת נטמא עם הדבר ומטמא אבל לא מצטרף לשיעור, 'שומר' כגון עור שמחובר לבשר טמא ומטמא וגם מצטרף, דבר שמחובר ואינו לא יד ולא שומר כגון שיער לא טמא ולא מטמא ולא מצטרף.

בטומאת אוכלים מרבים מהמילה 'לכם' לכל צרכיכם לרבות יד לטומאה שכתוב "וכי יתן מים על זרע ונפל מנבלתם עליו טמא הוא לכם", בטומאת כלים משרץ כתוב יד "תנור וכירים.. טמאים יהיו לכם" בטומאת נבלה כתוב יד "וכי ימות מן הבהמה אשר היא לכם", צריך לכתוב בזרעים משום שאינם נטמאים אלא בנגיעה בשונה מכלי שנטמא מאוויר ונבלה

חולין פרק ט העור הרוטב דף קיח

אמר שיש יד גם להכשר טומאה משום
שהמילה 'לכם' נדרשת גם לפני פניה או
משום שהכשרה היא תחילת הטומאה ולכן
דינה כטומאה שיש לה 'יד'.